

Svar Rek. 13/2018, Forebyggende av utbrændhet i arbetslivet

1. Rekommandasjon

Rekommandasjonen har følgende ordlyd:

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

att tillsätta en utredare eller en arbetsgrupp för att, baserat på aktuell forskning, kartlägga orsaker, handlingsmöjligheter och myndigheters insatser i de nordiska länderna gällande förebyggande av utbrændhet i arbetslivet och förbättrandet av den psykosociala arbetsmiljön.

2. Meddelelse fra Nordisk ministerråd

Nordisk råd reiser med denne rekommandasjonen en viktig problemstilling, og Nordisk ministerråd er som Nordisk råd opptatt av å forbedre psykisk arbeidsmiljø. Begrepet *utbrenthet* har vært gjenstand for debatt i forhold til om det er en egnet term, og hvordan det skal håndteres relatert til andre etablerte psykiske diagnoser. Det er derfor ekspertise i de nordiske land som er av den oppfatning at innsats ikke skal begrenses til utbrenthet, men at det skal inngå i et bredere fokus på arbeid og psykisk helse.

Problemstillinger knyttet til arbeidsmiljøet vies mye plass i det nordiske samarbeidet om arbeidsliv, hvor Nordisk ministerråd bl.a. har en egen institusjon som arbeider med spørsmålene, *Nordiska institutionen för vidareutbildning inom arbetsmiljöområdet* (NIVA). Psykisk arbeidsmiljø er kontinuerlig på agendaen i sektoren og drøftes i MR-A, hvor det særskilt i 2017 ble gitt et sterkt fokus.

Rapporten «Arbejdsliv i Norden – Udfordringer og forslag» fra 2016 av den tidligere danske minister og EU-kommisjonær Poul Nielson, basert på den gjennomlysning Nielson gjorde av arbeidslivssektoren i Nordisk ministerråd, inneholdt et forslag om å oppprioritere innsats vedrørende psykisk arbeidsmiljø. Rapporten er en del av bakgrunnen for at temaet er løftet frem i Nordisk ministerråds samarbeidsprogram for arbeidsliv 2018–2021. I samarbeidsprogrammet er ett av de fire innsatsområdene: «*Styrke et godt arbeidsmiljø for både kvinner og menn, bl.a. gjennom å forebygge arbeidsrelaterte sykdommer og skader samt avskaffe uakseptable arbeidsforhold*». Et mål under dette innsatsområdet er «*Styrke et godt fysisk og psykisk arbeidsmiljø*».

Poul Nielsons rapport er også en del av grunnlaget for at MR-A har satt av store res-

surser til et felles nordisk prosjekt om framtidens arbeidsliv som vil pågå fra høsten 2017 til høsten 2020. Under ledelse av den norske forskningsstiftelsen Fafo vil 25 forskere fra sju nordiske universiteter belyse hvordan den nordiske modellen kan utvikles for å møte fremtidige endringer og omstillinger i arbeidslivet. Prosjektet inneholder et delprosjekt¹ om konsekvenser for arbeidsmiljø som vil ha spesielt fokus på det psykiske arbeidsmiljøet. Resultatene fra dette delprosjektet vil stå helt sentralt i hvordan den nordiske arbeidslivssektoren vil rette oppmerksomhet mot psykisk arbeidsmiljø i årene fremover. Ved hele prosjektets slutfase vil det bli gitt politiske anbefalinger for årene fremover til den nordiske arbeidslivssektoren.

Videre har også Nordisk ministerråds institusjon NIVA fokus på slike spørsmål gjennom spesialiserte kurs og seminarer som arrangeres i de nordiske landene. Høsten 2018 vil NIVA arrangere kurset *"Health promoting and sustainable leadership"* der psykososiale faktorer inngår i et ledelsesperspektiv. I 2019 planlegger NIVA å arrangere et kurs om *"Life course management in work organizations"* der fokus er på arbeidsmiljø og balanse mellom arbeid og fritid i ulike faser av karrieren. Andre planlagte kurs i 2019 som vil ha fokus på psykisk arbeidsmiljø vil være *"Bullying and Harassment at Work"* og *"Psychosocial Occupational Epidemiology"*.

Den nordiske arbeidslivssektoren er organisert slik at Embetsmannskomiteen for arbeidsliv (EK-A) har satt ned tre faste utvalg, hvorav det vil være arbeidsmiljøutvalget som har et ansvar om å følge opp samarbeidsprogrammets innsats for psykisk arbeidsmiljø. Flere av de nordiske land har anerkjente forskningsinstitusjoner for arbeidsmiljø, som er representert i arbeidsmiljøutvalget eller har utstrakt kontakt med utvalget. Gjennom arbeidsmiljøutvalget er Nordisk ministerråd kjent med og følger utviklingen i nasjonale nordiske forskningsarbeid som gjøres på psykisk arbeidsmiljø, og myndighetenes innsats i landene.

Arbeidsmiljøutvalget har våren 2018 utlyst midler til nordiske prosjekter i 2019². Denne utlysningen tar utgangspunkt i de mål for arbeidsmiljø som er gitt i samarbeidsprogrammet og inkluderer psykisk arbeidsmiljø. Mottatte prosjektsøknader vil bli behandlet og avgjort på utvalgets møte i slutten av september 2018. Hvilket fokus det vil være på de prosjekt som tildeles midler vil avhenge av innkomne søknader og disses kvalitet. Hvis det er mål i samarbeidsprogrammet som ikke blir fulgt opp av et prosjekt i denne utlysningen, vil det bli vurdert om det skal betones sterkere ved neste prosjektutlysning.

På bakgrunn av den gjennomlysning som er utført og det kontinuerlige arbeid som gjøres, så anser Nordisk ministerråd at sektoren løpende har et integrert fokus på psykisk arbeidsmiljø.

Nordisk ministerråd anser herved at rekommandasjonen er oppfylt.

¹ <http://www.fafo.no/index.php/pillar-v>

² <http://www.norden.org/da/nordisk-ministerraad/ministerraad/nordisk-ministerraad-for-arbejdsliv-mr-a/institutioner-samarbejdsorganer-og-arbejdsgrupper/arbejdsgrupper-og-udvalg/arbejdsmiljoevalget/stoette-fra-nordisk-ministerraads-arbejdsmiljoevalg/midler-til-nordiske-projekter-i-2019-nordisk-arbejdsmiljoevalg>

